налити процес для нормування, планування, контролю, аналізу екологічних витрат підприємства та визначення впливу природоохоронної діяльності на основну діяльність підприємства.

Перова Ю.А.,
студ. гр ОПАГ-21з,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Гринів Т.Т.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ТА ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Виробництво сільськогосподарської продукції останнім часом є одним з найбільш прибуткових напрямків діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств, а фінансові результати від її реалізації заслуговують на поглиблену увагу. У вирішенні завдань подальшого нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції важливе значення має раціонально організований облік витрат та виходу продукції, який повинен забезпечити систематичний контроль за виконанням виробничої програми і економним витрачанням господарських засобів; визначення фактичної собівартості отриманої продукції і досягнення ефективних результатів роботи підприємства.

Основними проблемами, які потребують вирішення в обліку витрат в сільськогосподарському виробництві, є точне визначення поняття та складу витрат, порядок відображення в обліку використаних ресурсів і достовірний розрахунок собівартості продукції. Сільське господарство має суттєві особливості, що впливають на організацію обліку витрат: витрати здійснюють нерівномірно впродовж значного проміжку часу (року), продукцію одержують за рівнем дозрівання культур, як правило, один раз на рік, виникає потреба розмежування витрат поточного року під урожай поточного й майбутніх років, в окремих виробництвах витрати здійснюють одночасно для вирощування багатьох культур. На формування собівартості сільськогосподарської продукції мають вплив об’єктивні природні фактори, тому що при однакових витратах вихід продукції може бути різним [1, с. 5].

Облік витрат на сільськогосподарському підприємстві повинен бути організований за такими принципами: показники обліку витрат і калькулювання собівартості продукції мають бути погоджені з плановими показниками; документування витрат проводиться в момент їх здійснення, відокремлене

відображення витрат за нормами і відхиленнями від норм витрат ресурсів і оплати праці; всі витрати, які відносяться до виробництва продукції даного періоду, повинні бути включені до її собівартості; всі витрати через систему рахунків бухгалтерського обліку повинні бути згруповані за об'єктами обліку витрат і статтям витрат; собівартість продукції калькулюється на основі даних бухгалтерського обліку витрат, що потребує ідентифікації об'єктів обліку витрат за об'єктами калькулювання.

Основною метою обліку витрат на виробництво продукції рослинництва сільськогосподарського підприємства є своєчасне, повне, вірогідне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням всіх видів виробничих ресурсів, а також обсягу виробленої продукції в натуральних та грошових вимірниках.

Витрати на виробництво продукції рослинництва та інших виробництв у сільському господарстві формують за об'єктами обліку, планування і визначення собівартості продукції (калькулювання), а також за центрами відповідальності (підрозділами підприємства тощо). За цими об'єктами витрат відкривають рахунки аналітичного обліку сільськогосподарського виробництва. Для об'єктивного обчислення собівартості продукції потрібно правильно врахувати усі витрати, що відносяться до цього або іншого звітного періоду, а також точно відобразити весь оприбуткований урожай сільськогосподарських культур. Всі господарські операції, що пов'язані з обліком витрат виробництва, відображаються на рахунках 23 «Виробництво», 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» на основі первинних документів, затверджених Мінстатом України.

Об'єктом обчислення собівартості є види продукції одержуваної від кожної сільськогосподарської культури, а також сільськогосподарські роботи, виконувані в даному звітному періоді або даному звітному році під врожай майбутнього року.

Визначення собівартості продукції (робіт, послуг) здійснюють у такій послідовності: розподіляють за призначенням витрати на утримання основних засобів на об'єкти планування та обліку витрат, обчислюють собівартість продукції (робіт, послуг) допоміжних та підсобних промислових виробництв, які надають послуги основному виробництву; розподіляють витрати на зрошення, осушення земель, списують послуги бджільництва із запилювання сільськогосподарських культур; розподіляють загальновиробничі витрати; визначають загальну суму виробничих витрат за об'єктами планування та обліку; обчислюють собівартість продукції рослинництва; розподіляють витрати на утримання кормоцехів; визначають собівартість продукції тваринництва;

визначають собівартість живої маси тварин на вирощуванні і відгодівлі; визначають собівартість продукції підсобних промислових виробництв з переробки сільськогосподарської продукції [2].

Аналіз собівартості продукції має такі завдання: перевірка обґрунтованості прийнятих управлінських рішень щодо собівартості; об'єктивна оцінка виконання прийнятих рішень, під час якої виявляються відхилення фактичних витрат від планових; визначення чинників, що викликають ці відхилення; підрахунок резервів подальшого зниження собівартості продукції; розроблення заходів із мобілізації внутрішньовиробничих резервів та використання їх у виробництві.

Контроль витрат і собівартості продукції передбачає складання висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат і собівартості реалізованої продукції, нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів.

Отже, підприємство повинно постійно удосконалювати облік витрат сільськогосподарської продукції у відповідності з новими тенденціями. Щоб підприємство залишалося конкурентоспроможним, його управлінці повинні проводити періодичний аналіз господарської діяльності. Особливо у частині обліку витрат, адже саме цей елемент облікового процесу формує собівартість виготовленої сільськогосподарської продукції. А вона, як відомо, тісно пов'язана з прибутком.

Література

1. Чернікова І.Б. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : навч. посіб. / І.Б.Чернікова, Г.С. Дергільова, І.В. Нестеренко. – Харків : Видавництво «Форт», 2015. – 200 с. 2. Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 №132.